

Araştırma Makalesi / Research Article**Türkiye’de Stratejik Yönetimle İlgili Yapılan Çalışmaların İncelenmesi***Examination of Studies on Strategic Management in Turkey*Hale Nur Güler¹ **MAKALE BİLGİSİ**

Başvuru: 09.09.2023
Revizyon: 26.10.2023
Kabul: 30.10.2023
Yayın: 31.10.2023

Anahtar Kelimeler

*Stratejik Yönetim
Strateji
Bibliyometrik Analiz
Ulusal Yazın*

Jel Kodları

M10, M19

ÖZ

Stratejik yönetimle örgütün gelecekteki performansının artırılması, kârlılık ve verimliliğinin yükseltilmesi amaçlanmaktadır. Örgütlerde uzun vadede yer alan hedeflere ulaşılmasında örgütün iç ve dış çevresiyle ilişkilerini sürdürebilmek için detaylı operasyonel planlamaya gerek duyulmaktadır. Stratejik yönetim işletmelerin ya da örgütlerin amaç ve hedeflerini gerçekleştirmeleri amacıyla rakipler karşısında sürdürülebilir rekabet üstünlüğünün sağlanması için üretim kaynaklarının etkili ve verimli kullanılmasını sağlamaktadır. Değişimin sürekli olduğu günümüz koşullarında örgütlerin tüm paydaşlarının beklentilerindeki değişiklikler karşılanmayı beklemekte ve bu iyi bir stratejik yönetimi gerektirmektedir. Nitel olarak tasarlanan çalışmada 1987-2022 yılları arasında YÖK Ulusal Tez Merkezi’nde yer alan “stratejik yönetim” başlıklı ilgili lisansüstü tezler incelenmiştir. Stratejik yönetimle ilgili yapılan çalışmaların türleri, yılları, çalışmaların dahil oldukları alanlar ve birlikte incelenen kavramlar belirlenmiştir. Kavramlar, Orange Datamining Programıyla kelime sıklıklarına ulaşarak kelime bulutları ile görselleştirilmiştir. Lisansüstü tezlerin %76’sı yüksek lisans tezi olarak yazılmıştır. Tezlerin 5 yıllık periyodlarla dağılımlarına bakıldığında son 15 yılda stratejik yönetim konusuyla ilgili çalışmaların arttığı görülmektedir. Doktora tezlerinin %50’sinin işletme %13’ünün kamu yönetimi alanında olduğu görülmektedir. Tezlerde en çok yer verilen kavramların “kamu”, “stratejik planlama”, “küçük ve orta büyüklükteki işletmeler” olduğu görülmektedir. Çalışmanın stratejik yönetimle ilgili çalışmalardaki sayı ve konu yoğunluğunun anlaşılmasına olanak sağladığından alanla ilgilenen araştırmacılar için yararlı olacağı düşünülmektedir.

MANUSCRIPT INFO

Submitted: 09.09.2023
Revised: 26.10.2023
Accepted: 30.10.2023
Published: 31.10.2023

Keywords

*Strategic Management
Strategy
Bibliometric Analysis
National Literature*

Jel Codes

M10, M19

ABSTRACT

Strategic management increases organizational performance and profitability. It requires detailed planning to maintain internal and external relations. Efficient use of resources ensures sustainable competitive advantage to achieve goals. In today's conditions where change is constant, changes in the expectations of all stakeholders of organizations are waiting to be met and this requires good strategic management. In this qualitative study, relevant postgraduate theses titled “strategic management” in the YÖK National Thesis Center between 1987 and 2022 were examined. The types and years of studies on strategic management, the areas the studies are included in, and the concepts examined together have been determined. The Orange Datamining Program was used to visualize concepts through word clouds. 76% of postgraduate theses were master's theses. Studies on strategic management have increased in the last 15 years. 50% of doctoral theses are in business administration and 13% are in public administration. The most frequent concepts included in theses are “public”, “strategic planning”, and “small and medium-sized enterprises”. This study will be useful for researchers interested in the field.

Önerilen Atıf

Suggested Citation

Güler, H. N. (2023). Türkiye’de stratejik yönetimle ilgili yapılan çalışmaların incelenmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 28(4), 455-465.

¹ Dr., Bağımsız Araştırmacı, ghrhalenur@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-6333-1849>

EXTENDED SUMMARY

Introduction and Research Purpose

Effective and efficient management of organizations is crucial to their survival and success, especially in an ever-changing and competitive environment. Strategic management processes play a vital role in achieving this success, by enabling organizations to make effective decisions and sound evaluations. While top management is responsible for planning the strategy, the contribution of all employees is essential for its success. The strategic management process begins with environmental analysis and ends with the control phase. Successful strategists, managers, and employees are required at every stage of this process. Each stage demands careful consideration of organizational conditions to achieve long-term goals. Detailed operational planning is necessary to maintain the organization's relations with its internal and external environment. Strategic management ensures effective and efficient use of production resources to achieve sustainable competitive advantage over competitors. In today's constantly changing business environment, organizations need to meet the expectations of all stakeholders. Good strategic management is therefore essential. It provides functionality to the planning, organization, coordination, implementation, and control dimensions of activities within the organization. Studies in this field provide valuable insight and guidance for organizations. A review of postgraduate theses in the national literature between 1987 and 2022 revealed that strategic management is critical to the success of organizations. The review identified the types and years of studies conducted on strategic management, the areas included in the studies, the concepts examined together, and their intensity. This information provides researchers interested in strategic management with an idea of the topics to be discussed.

Methodology

Strategic management is crucial because it provides a roadmap for the effective use of resources to accomplish an organization's goals and objectives. To enhance future research, awareness, and comprehension of studies on strategic management is essential. This qualitative study was conducted using document review to gather data. Bibliometric studies were used to observe, evaluate, and identify published studies, which were then analyzed based on predetermined characteristics. The study examined postgraduate theses on "strategic management" in the YÖK National Thesis Center between 1987 and 2022 to determine the types and years of studies on strategic management, the areas covered in the studies, the concepts analyzed together, and their intensity. The field of advanced scanning was selected to screen for the concept of "strategic management," and studies covering the concept were included in the thesis titles. The data collected from the theses on strategic management were categorized in Excel according to years, types, subjects, and concepts. The concepts in the thesis titles were visualized with word clouds by obtaining word frequencies using the Orange Datamining Program. Punctuation marks, prepositions, adverbs, and some predicates were identified as stop lists and were not included while creating word clouds to make the results easier to understand.

Findings

Out of a total of 313 postgraduate theses, 76% are master's theses. Over the past 15 years, the number of studies on strategic management has increased, and this increase has been even more significant in the last 5 years. During the last 5-year period, doctoral theses have also increased significantly, and 50% of them are in the field of business administration. Moreover, master's theses have also increased during the same period, and 55% of them are in the field of business administration. Studies that have only one piece are classified as "Other." The "Other" areas include public relations, maritime, information and document management, international relations, defense and defense technologies, computer engineering sciences, urbanism, and regional planning, economy, forestry and forest engineering, engineering sciences, and architecture. Additionally, studies related to urban planning and regional planning, transportation, translation and interpreting, woodworking, maritime, textile and textile engineering, science and technology, architecture, labor economics and industrial relations, public relations, and insurance comprise the remaining 45% of all master's theses.

Conclusion and Discussion

Thesis titles frequently use certain concepts such as "public", "strategic planning", "small and medium-sized enterprises", "balanced performance approach", "performance", "health", "manager", "banking", "human resources", and recently "transportation". Strategic management is mainly handled by public organizations, with the examination area for strategic management studies in thesis titles mostly stated as organizations in the public sector. However, it's necessary to study the effects of strategic management on the private sector as well. A broader approach to the subject by studying strategic management in both private and public institutions is recommended. The effects of strategic management on performance have been studied extensively, and it's often associated with performance. The frequent inclusion of managers in strategic management studies is also noteworthy. While it's commonly assumed that strategic management is prepared by managers, it's beneficial to involve employees in both the process and result studies of strategic management. In today's world of digital transformation, it's useful to evaluate the role of technological applications in the process and evaluation activities of strategic management. It's essential to expand the areas where strategic management is discussed and increase research on different topics to understand the relationship of strategic management studies with other variables. By examining postgraduate theses on strategic management, this bibliometric study supports institutions, employees, and all researchers who want to improve their studies in this field by contributing to a better understanding of the density over the years and determining the other concepts they are examined together.

Giriş

Değişen çevre koşulları ve rekabet şartları altında örgütlerin etkili ve verimli şekilde yönetilmeleri stratejik yönetim süreçlerinin başarısına bağlı olarak gelişmektedir. Örgütlerin bugün ve gelecekte ayakta kalabilmeleri ve değişime ayak uydurabilmeleri için etkili kararları uygulamaya almaları ve değerlendirmeleri sağlıklı şekilde yapabilmeleri gerekmektedir. Strateji her ne kadar üst yönetim tarafından planlansa da tüm çalışanların bu alanda katkısı yadsınmaz boyuttadır. Çevre analiziyle başlayan ve kontrol aşamasıyla sonuçlanan stratejik yönetim sürecinde örgütlerin başarılı stratejistler, yönetici ve çalışanlara ihtiyacı bulunmaktadır. Stratejik yönetim sürecinin her bir aşaması örgüt koşullarını göz önünde bulundurulmasını ve özeni gerektirmektedir.

Günümüzde müşteri beklentileri her geçen gün artmaktadır. Sosyoekonomik düzeydeki gelişim müşteri beklentilerini etkilemektedir. Müşterilerin teknolojinin de etkisiyle ürün ve hizmetlere hızlı kolay ve maliyet açısından avantajlı şekilde erişmek istedikleri bilinmektedir. İçinde bulunulan şartlarda teknolojik gelişim, sosyal medya etkisi gibi sebeplerle müşteriler kolaylıkla ürün ve hizmet kıyaslamasına gidebilmekte erişim sağlamak istedikleri ürün ve hizmetler için diğer müşterilerin yorumlarına rahatlıkla ulaşabilmektedirler. Müşteriler örgütlerden beklentilerinin karşılandığı ölçüde ürün ve hizmet satın almaya devam etmektedirler. Müşterilerin iyi bir deneyim yaşamaları onları örgütün ürün ve hizmetlerini tercih etme yönünde olumlu yönde etkileyecektir. Müşterilere sağlanan pek çok koşul bulunmaktadır. Ürün ve hizmetin sunum aşaması, teslimat aşaması, fiyatlandırma, bakım, onarım ve şikâyet süreçleri gibi her türlü adımda örgütlerin olumlu izlenime ihtiyacı bulunmaktadır. Örgütlerin iyi bir stratejik yönetimle ancak bu süreçleri etkinlikle yönetebileceği bilinmektedir.

Çalışanlar açısından bakıldığında da çalışanların insan kaynakları faaliyetlerine yönelik beklentilerine cevap verilmesi gerekmektedir. Çalışanlar gerek ekonomik gerekse gelişim ve kariyer beklentilerine yanıt aramaktadır. Rekabetin yoğun şekilde yaşandığı sektörlerde yetenekli çalışanların işyerlerinde kalmaya devam etmeleri ve örgütlerin tercih edilebilir olmaları için buna gerek duyulmaktadır. Yetenekli çalışanların örgüte olan bağlılıklarının sürdürülebilmesi için örgütün her alanda olduğu gibi insan kaynakları faaliyetlerinde de stratejik yönetime ihtiyacı bulunmaktadır.

Örgütlerin misyon ve vizyon bildiremelerinde yer verdikleri amaçları ve değerleri kapsamında oluşturdukları stratejik yönetimle tüm kararları aldıkları ve uyguladıkları bilinmektedir. Değişimin sürekli ve hızlı olduğu günümüz koşullarında örgütlerin tüm paydaşlarının beklentilerinde de değişiklikler olmaktadır. Bu bağlamda stratejik yönetim sürecinin önemi açıktır. Küçük büyük özel ya da kamuda yer alan her örgütün hedeflediği bir başarı seviyesi bulunmaktadır. Örgütlerin, rekabet şartlarında düşük maliyetle, yüksek kaliteli, hızlı, dijital dönüşüme paralel ilerleyen uygulamalarının planlanması ve hayata geçirilmesi stratejik yönetimle gerçekleşmektedir. Stratejik yönetimle doğabilecek problemlerin etkili şekilde çözümü ortaya konulmaktadır. Faaliyetlerin planlanması, örgütlenme, koordinasyon, uygulama ve kontrol boyutlarının örgütteki işlevselliği stratejik yönetimle sağlanmaktadır. Stratejik yönetimle amaç ve hedefleri doğrultusunda ilerleyen örgütlerin başarılı oldukları bilinmektedir ve bu alanda yapılan çalışmalar örgütler için ışık tutucu ve yol gösterici olmaktadır.

Türkiye’ de stratejik yönetim konusu lisansüstü tez konuları arasında da yer bulmuştur. Lisansüstü tez başlıklarından yola çıkılarak stratejik yönetimin ilişkili olduğu kavramların belirlenmesiyle hem stratejik yönetimin ilişkili olduğu konular hem de sıklıklar belirlenmiştir. Stratejik yönetimin anlaşılabilirliğinin tez başlıkları ile yapılması açısından çalışma diğer çalışmalardan farklılaşmakta sonraki araştırmacılar için çalışma konuları belirlenirken yararlı olacaktır.

Çalışmada 1987-2022 yılları arasında ulusal yazında lisansüstü tezlerde stratejik yönetim incelenmiştir. Stratejik yönetimle ilgili yapılan çalışmaların türleri, yılları, çalışmaların dahil oldukları alanlar, birlikte incelenen kavramlar ve yoğunlukları belirlenmiştir. Stratejik yönetimin birlikte ele alındığı kavramların belirlenmesiyle stratejik yönetimle ilgilenen araştırmacıların birlikte ele alınacak konular için fikir sahibi olmaları sağlanarak literatüre katkı sağlanacaktır. Çalışmada ilk önce stratejik yönetim için literatür bilgisi aktarılmış olup ardından araştırma bölümüne geçilmiş ve sonuç ve öneriler ifade edilmiştir.

1. Stratejik Yönetim

Strateji’nin ilk önceleri askeri bir terim olarak kabul edildiği bilinmektedir. Strateji komutanın savaşta zafere ulaşmak için gücü nasıl kullanacağını göstermekle birlikte ve muharebe yönetimi olarak ifade edilmiştir (Munir, 2008). Strateji daha sonraları yönetim alanında işletmeler tarafından kullanılmıştır. Strateji ile çevre analizi yapılarak içinde bulunulan sektörde liderlik için faaliyetler gösterilmiştir (Robinson, 2010). Küresel değişimlerin yaşandığı son yirmi yılda organizasyonların hızlı gelişimlere uyumlarını artırmak için tahmin ve gelecek planlamalarına önem vermeleri daha da kritik hal almıştır (Hunger ve Wheelen, 2018).

Stratejik yönetimin, iş ortamının sürekli değişmesi ve dönüşmesi nedeniyle yirminci yüzyılın ikinci yarısından itibaren yaygınlaştığı görülmektedir (Ansoff, 2007). Stratejik yönetim uzun vadede yer alan hedeflere ulaşılmasında örgütün iç ve dış çevresiyle ilişkilerini sürdürebilmek için detaylı operasyonel planlama esasına dayanmaktadır. Stratejik yönetim stratejik yöneticilerin ve stratejistlerin işi olup üst düzey yönetimin bir parçasıdır. Stratejik yönetimle çevresel koşullar karşısında hedeflere yönelik stratejiler geliştirilmektedir (Lynch, 2018).

Stratejik yönetimin 1950 ve 1960’lı yıllarda ortaya çıktığı bilinmektedir. Strateji daha önceleri savaşta ve siyasette kullanılmaktayken yönetim bilimleri açısından ele alınmasında katkıda bulunanlar arasında Peter Drucker, Philip Selznick, Alfred Chandler, Igor Ansoff ve Bruce Henderson bulunmaktadır (Ghemawat, 200). 1970’e kadar stratejik yönetimin Boston Danışma Grubu (BDG) matrisi, Güçlü yönler, Zayıf yönler, Fırsatlar ve Tehditler’ in belirlendiği SWOT analizi gibi metodolojilerle geliştirildiği ifade edilmektedir. Michael Porter’ın rekabet avantajları için yorumlarının da eklenmesiyle yeni modeller geliştirilmiştir.

Stratejik yönetimin anlaşılabilmesi için stratejik planlamaya açıklama getirilmesi yararlı olacaktır. Stratejik planlama stratejik düşünme ve strateji oluşturulurken strateji formülasyonu için kullanılmaktadır (Mintzberg vd., 1995). Stratejik yönetim, stratejinin

oluşturulması ve uygulanması olarak iki ana süreci içermektedir. Stratejik yönetimin strateji oluşturma, uygulama ve değerlendirme sürecini de ifade ettiği belirtilmektedir (David, 2011). Stratejik yönetim için pek çok tanım yapılmıştır. Stratejik yönetim işletmelerin ya da örgütlerin amaç ve hedeflerini gerçekleştirmeleri amacıyla rakipler karşısında sürdürülebilir rekabet üstünlüğünün sağlanması için üretim kaynaklarının etkili ve verimli kullanılması sürecidir (Ülgen ve Mirze, 2020). Stratejik yönetimle belirsizlikler, yoğun rekabet ve oluşan tehditlerin çözümü sağlanmaktadır (Chak, 1988).

Stratejik yönetimin avantajları açısından bakıldığında örgütün amaç ve hedefinin, planının, politikasının, programının, bütçesinin ve projesinin belirlenmesiyle sunduğu hizmetin artmasına yol açmaktadır. Stratejik yönetim performansı en üst noktaya taşımaktadır. Beklenen sonuçlar kapsamında fırsatlar da belirlenmektedir. Stratejik yönetimle çevrenin keşfi mümkün olmakta ve çevresel belirsizlik azalmaktadır. Stratejik yönetimde bilginin kullanılmasıyla yaratıcılık ve yenilikçilik ortaya çıkmaktadır. Mevcut kaynakların etkin kullanımına yol açan stratejik yönetim uzun vadeli planların yapılmasıyla doğal kaynakların kıtlığı ile mücadele etmektedir (Ansoff vd. 2018; David, 2011; Parnell, 2013). Stratejik yönetimin işlevleri iç ve dış çevrenin analizi, örgütün yönün belirlenmesi, kaynakların tahsisi, sonuçların ölçümü olarak belirtilmektedir (Ansoff vd., 2018).

Stratejik yönetimin amacı sorgulandığında şirketlerin neden stratejik yönetime ihtiyaç duyduklarının anlaşılması gerekliliği ifade edilmektedir. Belirsizliğin her geçen gün artması ve yoğun rekabetin olması içinde bulunulan sektörlerde şirketlerin yer edinebilmesi ve öncü olmak arzularının karşılanabilmesi için stratejik yönetim şirketler için cevap aramaktadır (Chak, 1988). Şirketin amaçları için ilerlemesine olanak sağlayacak yol haritasının bulunması strateji ile mümkün olabilmektedir. Strateji ile yöneticilere eylem planı sunulmaktadır (Thompson ve Strickland, 1996). Şirket içinde veya dışında karşılaşılan durumlar için pek çok karar alınması ve uygulanması gerekmektedir. Belirli durumlar karşısında alınacak kararlar ve sergilenen eylemlerin tutarlı olabilmesi için stratejiye ihtiyaç duyulmaktadır. Şirket çalışanlarının eylemlerinde inanç içinde olacakları stratejinin varlığı tutarlılık açısından yarar sağlayacaktır (Craig ve Grant, 1996).

Stratejik yönetimin şirketlerin kâr oranlarının artırılmasında ve faaliyetlerin kontrollü şekilde ilerlemesine olanak sağlayarak daha az kaynakla daha az hatayla daha az zamanla gelişim yakalanmasına fırsat sunduğu ifade edilmektedir (David, 2011). Şirketlerin stratejik yönetimi pusula gibi kullandığı içinde bulunulan durumlar karşısında alınan aksiyonlar ile zaman ve maliyet tasarrufuna yol açtığı ve verimli sonuçlar doğurduğunu ifade etmek mümkündür. Şirketler üstün performans göstererek bugün faaliyetlerini sürdürmeyi ve gelecekte de sektörde yer almayı hedeflemektedirler. Stratejik yönetim şirketlerin bu hedeflerine hizmet etmekte performanslarını yükseltmelerini sağlamaktadır. Çevrede belirsizliğin arttığı ve risklerin yüksek olduğu dönemlerde stratejik yönetim faaliyetlerine daha çok ihtiyaçları bulunmakta bu anlamda stratejik yönetimin önemine vurgu yapılmaktadır (Sadler, 2003; Parnell, 2013).

Stratejik yönetim örgütün amaçları ve hedefleri, planları, politikaları, programları, bütçeleri ve projelerini belirlemek için iletişim ve müzakere ile hareket etmektedir. Stratejik yönetim uzun vadede şirket performansını iyileştirmektedir. İç ve dış çevrenin bilinirliğini artırmak için çalışmalara yer vermektedir. Bugün ve gelecekte şirketler ve paydaşları için fırsatların bilinirliği ve anlaşılabilirliğini artırmaktadır. Stratejik yönetim süreci iletişimdeki koordinasyonla sağlanmaktadır bu da şirket ve paydaşlarının iletişim düzeyine katkı sunmaktadır. Şirketlerin entelektüel seviyelerinin artmasına sebep olmaktadır. Yerel ve küresel rekabet ortamında şirketlerin gücünü artırarak rekabet edebilmelerini sağlamaktadır. Stratejik yönetimle iç ve dış çevrede meydana gelen değişikliklere yanıt bulunabilmektedir. Yenilikçilik ve yaratıcılık stratejik yönetim ile gelişmektedir. Mevcut kaynakların etkin kullanımı, kaynak yaratılması ve yönetilmesi süreçleri stratejik yönetimle güçlenmektedir. Geleceğin düşünülmesi ve şekillendirilmesinde stratejik yönetimin önemi büyüktür. Şirkette görev yapan kişilerin planlama sürecine katılmalarıyla fırsatların yakalanması sağlanmaktadır. İletişimle koordinasyon artmaktadır (Ansoff vd. 2018).

Stratejik yönetim iç ve dış çevrenin analizi, kaynakların belirlenmesi ve tahsisi, sonuçların ölçümü gibi pek çok işlevi barındırmaktadır. Literatürde stratejik yönetimle ilgili kullanılan kavramlara yer verilmektedir. Stratejik yönetimle ilgili kavramlardan biri misyondur. Misyon örgütün yaptığı ve yapmadığı şey olarak kısaca ifade edilse de örgütün varoluş nedeni ve müşterilerin tatmin edilmesine yönelik başlıca amaç olarak açıklanabilmektedir (Thompson ve Strickland, 1996). Örgütler misyonla birlikte strateji oluşturma sürecinde başlangıç aşamasına yön vermektedir. Örgütlerin misyon ile kuruluş ve varlık amacı açıklanırken aynı zamanda örgütlerin ürün ve hizmet üretimini nerede ve nasıl yapacağı, iş felsefesi, değerler, farklılıklar gibi konulara da açıklık sağlayacakları ifade edilmektedir (Ülgen ve Mirze, 2004). Toplum içinde şirketlerin kabul edilmesi için misyonlarının meşrulaşmaya ihtiyaçlarının olduğu da belirtilmektedir (Dinçer, 2004). Misyon ifadeleri oluşturulurken şirketlerin dikkat etmeleri gereken noktalar bulunmaktadır. Misyon ifadeleri özlü ve basit olmalıdır. Misyon ifadelerinde belirtilen görev net şekilde anlaşılır olmalıdır. Şirketlerin değerlerine anlaşılabilir şekilde yer verilmelidir. Misyon ifadelerini inceleyen çalışanlar, iş ortakları, müşterileri gibi tüm paydaşların şirket değerlerini anlayabilmesi misyon ifadesi ile sağlanabilmelidir. Şirketin tam olarak ne olduğu hangi işi yaptığı açıkça belirtilmelidir. Hangi işi yaptığının yanı sıra şirketlerin doğrudan ya da dolaylı olarak kaynaklarının belirtilmesi ve nasıl yapılacağına ifadesi misyon bildirgelerinde yer almalıdır. Misyon ile şirketlere güçlü ve benzersiz bir kimlik katılmalıdır. Şirket çalışanlarının amaçlar ve değerler etrafında iletişimlerini sürdürebilecekleri bir kılavuz görevi sağlamalıdır. Misyon şirket yöneticileri için de bir anlaşma noktası olabilmelidir. Şirket yöneticileri ana amaç üzerinde anlaşabilmelidirler (Bolland, 2017).

Stratejik yönetimle ilgili kavramlardan biri vizyondur. Vizyon gelecekte şirketin ulaşmak istediği yeri ifade etmektedir. Misyonla işletmeler mevcut durumu ve varoluş nedenini açıklarken vizyon ile gelecekte olmak istedikleri konumu vurgulamaktadır (Ülgen ve Mirze, 2004). Vizyon yöneticilerin yapmayı düşündüğü faaliyetlerin değerlendirilmesi, tanımlanması, açıklama ve paylaşma şeklindeki zihinsel süreç ve çabaları olarak ifade edilmektedir (Eren, 2000). Vizyonun tüm organizasyonlar için yön belirleyici özelliği bulunmaktadır (Rao vd., 2004). Vizyon şirketler tarafından pek şekilde dile getirilmektedir. Şirketi Pazar konumu olarak ifade edilmekte, pazar lideri olunabilmesi için çaba ifade edilmektedir. Vizyon pazar büyüklüğüne vurgu yapabilmektedir. İçinde

bulunulan sektörde en büyük pazar payına sahip olunma isteği şirketler tarafından ifade edilebilmektedir. Vizyon şirketlerin icat ve yeniliklerinin sayı ve kalitelerine, inovasyon güçlerini açıklayabilir. Ürün ve hizmet kalitesi, sürekli olarak mükemmelin hedeflenmesi vizyon ifadelerinde yer bulabilmektedir. Ürün ve hizmetlerdeki üstünlükle beraber şirket itibarına vurgu yapılabilmektedir. Şirketin kârlılığı, yatırım getirisi, finansal performansı da vizyonun değindiği konular arasındadır. Şirketler vizyon ile içinde buldukları kurumsal sosyal sorumluluk anlayışlarını açıklamaktadır. Şirketler vizyon ile süreç ve hız konusuna değinip işlerin daha iyi ve daha kısa sürede yapılmak istenmesine ve bu yöndeki bakış açılarını sunabilmektedir. Maliyetler de vizyon konuları arasında yer almakta şirketin maliyet liderliği hedefi vizyon bildirgesine yansıtılabilmektedir (Parnell, 2013; Pearce ve Robinson, 2018; Ritson, 2008).

Stratejik yönetimle ilgili kavramlardan amaç ve değerlere bakıldığında amaçlar; güçler ve kaynakların nereye doğru harekete geçirileceğini ifade etmekte, ilerlemenin yönünü belirtmektedir (Erkut, 1997). Stratejik yönetim süreci öncesi amaç belirlenmektedir. Amaçlar işletmenin ulaşmaya çalıştığı uzun dönemli sonuçları kapsamaktadır. Hedefler ise amaçlara ulaşılabilmesi için kısa dönemli aşama durumlarını ifade eder (Eren, 2000). Hedeflerin açık belirgin ve ölçülebilir olduğu belirtilmektedir (Akat, 2004).

Stratejik yönetimle ilgili kavramlardan planlama ve programa bakıldığında planlama ile ne yapılması gerektiği, nasıl yapılacağı, ne zaman yapılacağı, sorumluların belirlenmektedir. Belirli bir amaca ulaşabilmek için uygun hareket tarzının belirlenmesi planlama olarak ifade edilmektedir (Akat, 2004). Planlama bir süreçtir; plan ise süreç sonunda ortaya konulan kararı ifade etmektedir (Gümüşsuyu, 2008). Program tam belirlilik hallerini ve çok az riski içeren tek kullanımlık plandır. Program ile ayrıntılı şekilde faaliyetlerin uygulanacakları yer ve zaman; sorumlular belirlenmektedir. Programların somutlukları yüksek esneklik payları ise düşüktür (Eren, 2000).

Stratejik yönetimle ilgili kavramlardan değerler ve ilkelere gelindiğinde değerlerin bireylerin kendilerine yakın hissettikleri ve sevdikleri şeyler için inançları olduğu ifade edilmektedir. Değerler yaşam ve iş açısından önemli ölçüde rehberlik etmektedir. Kurumların değerleri onların faaliyet ve kararlarında etkin rol oynamakta ve dikkate alınması gereken kriterleri işaret etmektedir (David, 2011). Çalışanların ortak değerleri olma yolunda belirlenen kurumsal değerler çalışanlar açısından yol gösterici olmakta; şirketleri benimsenen ölçüsünde diğer tüm paydaşlara tanıtılmaktadır.

Sağlık kurumları yönetimi alanında stratejik yönetim için yapılan çalışmaları inceleyen bir çalışmada anahtar kelimeler baz alınarak bakıldığında performans, karar verme, kurum stratejisi, dengeli puan cetveli konularının araştırmalara konu edildiği görülmektedir, temel konular arasında en çok değinilen konuların karar verme, SWOT analizi ve çevre faktörleri, stratejik planlama ve strateji belirleme olduğu ifade edilmektedir. Çalışmada stratejik yönetimin alt alanlarına giren stratejik finansal yönetim, stok yönetimi, maliyet yönetimi konularına ulusal yazından ziyade daha çok uluslararası literatürde yer aldığı belirtilmektedir (Kandemir ve Uğurluoğlu, 2017). İşletmelerde stratejik yönetim için yakın zamanda yayınlanan ve kapsam olarak Türkiye’yi içeren makalelerin incelendiği çalışmada yıllara göre makale sayılarında önemli farkın olmadığı örneklem grubu olarak imalat sektöründeki işletmelerin ağırlıklı olduğu ifade edilmektedir (Toplu-Yaşlıoğlu, İnan ve Sözüer, 2018).

Strateji ve stratejik yönetim konularında günümüzdeki araştırmaların yönünü ortaya koymayı amaçlayan bir çalışmada işletmelerin uzun dönemde sürdürülebilir rekabet avantajını nasıl sağladıkları ve engelleri aşmaya yönelik çalışmaların ağırlıklı olduğu ifade edilmektedir (Çubukçu, 2019). Stratejik yönetim üzerine yazılmış lisansüstü tezleri içerik analizi ile inceleyen bir çalışmada ele alınan konuların daha çok stratejik yönetim uygulamaları ve stratejik yönetimin işletme performansına etkisi olduğu belirtilmektedir (Görkemli ve Küçükbiyık, 2021).

Kamu yönetimi alanında stratejik yönetim temalı tezleri inceleyen çalışmada en çok kullanılan anahtar kelimelerin stratejik planlama, strateji, kamu yönetimi ve stratejik plan olarak tespit edildiği ifade edilmektedir (Darıcı, 2021). Sağlık kurumları yönetimi alanında yayınlanan stratejik yönetim temalı tezleri incelemeyi amaçlayan çalışmada en çok araştırılan konunun stratejik yönetim bilgi düzeyi olduğu ifade edilmektedir (Küçük Kurt ve Kayar, 2023). İşletme alanında hazırlanan stratejik yönetim konulu tezlerin incelendiği çalışmada en fazla tezin 2016-2021 arasında yazıldığı ve tezlerde örneklem grubu olarak en fazla yöneticilerin seçildiği belirtilmektedir (Cora ve Aydın, 2023).

Bu çalışma ile de 1987-2022 yılları arasında ulusal yazında lisansüstü tezlerde stratejik yönetim incelenmiş ve stratejik yönetimle ilgili yapılan çalışmaların türleri, yılları, çalışmaların dahil oldukları alanların ve birlikte incelenen kavramların ve yoğunlukları belirlenmiştir.

2. Araştırmanın Metodolojisi

Stratejik yönetim örgütlerin amaç ve hedeflerine ulaşmak için kaynakların planlı kullanılmasına yönelik bir eylem planı olması sebebiyle önemlidir. Örgütler için çalışanlar, müşteriler ve tüm paydaşların beklentilerinin karşılanması önemlidir. İçinde bulunulan rekabet şartlarında tüm paydaşların beklentilerinin karşılanması için faaliyet gösteren örgütlerde etkili bir stratejik yönetim uygulanması gerekliliği bulunmaktadır. Stratejik yönetimin özel ve kamuda yer alan örgütler tarafından bilinirliğinin artırılması açısından bu konuda yapılan çalışmaların bilinirliği ve anlaşılması bundan sonraki araştırmalar için yararlı olacaktır. Nitel olarak tasarlanan çalışmada doküman incelemesi yapılarak veri toplanmıştır. Bibliyometrik çalışmalarla yayınlanan çalışmaların incelenmesi, değerlendirilmesi ve tanımlanması yapılmaktadır ve çalışmalar belirlenen özellikler kapsamında analiz edilmektedir (Al ve Çoştur, 2007; Zupic ve Cater, 2015).

Çalışmada 1987-2022 yılları arasında YÖK Ulusal Tez Merkezi’nde yer alan “stratejik yönetim” ile ilgili lisansüstü tezler incelenmiş olup stratejik yönetimle ilgili yapılan çalışmaların türleri, yılları, çalışmaların dahil oldukları alanların ve birlikte incelenen kavramların ve yoğunluklarının belirlenmesi amaçlanmaktadır. Tarama için gelişmiş tarama alanında “stratejik yönetim” kavramı seçilmiş olup tez başlıklarında kavramı kapsayan çalışmalar dahil edilmiştir.

Stratejik yönetimle ilgili tezler için edinilen veriler excele aktarılmıştır. Lisans üstü tezler yıllara, türlere, konulara, kavramlara göre kategorize edilmiştir. Tez başlıklarında yer alan kavramlar Orange Datamining Programına alınarak kelime sıklıklarına ulaşılmıştır. Elde edilen temalar kelime bulutları ile görselleştirilmiştir. Programda kelime bulutu oluşturulurken sonuçların anlaşılabilir olması açısından edat, zarf, noktalama işaretleri ve bazı yüklemeler stoplist olarak belirlenmiş ve analize dahil edilmemiştir.

3. Bulgular ve Yorum

Tablo 1’de tezlerin türlerine göre dağılımlarına yer verilmektedir. 1987-2022 yılları arasında yapılan 313 adet lisansüstü tez çalışmasının %76’sı yüksek lisans tezidir. Lisansüstü tezlerin %24’ünün doktora tezi olduğu belirlenmiştir.

Tablo 1. Tez Türleri

Tür	Adet	%
Yüksek lisans	237	76%
Doktora	76	24%
Toplam	313	100%

1987-2022 yılları arasında stratejik ilgili yazılan tezlerin yoğunlukları Tablo 2’de yer almaktadır. Son 15 yılda stratejik yönetim konusuyla ilgili çalışmaların arttığı görülmekle birlikte son 5 yıldaki artış daha da yükselmiştir. Çalışmaların %30’unun son 5 yılda yapılan çalışmalar olduğu görülmektedir. Araştırmacılar tarafından stratejik yönetim konusuna duyulan ilgili son yıllarda yükselmiştir.

Tablo 2. Yıllara Göre Dağılım

Yıllar	Adet	%
1987-1991	3	1%
1992-1996	18	6%
1997-2001	27	9%
2002-2006	34	11%
2007-2012	70	22%
2013-2017	66	21%
2018-2022	95	30%
Toplam	313	100%

Doktora tezlerinin yıllara göre dağılımı Tablo 3’te yer almaktadır. Doktora tezlerinin son 5 yıllık periyotta artış gösterdiği görülmektedir. Doktora tezlerinin %41’inin son 5 yılda yazıldığı görülmektedir. 2007 yılından itibaren stratejik yönetim konusuna eğilim yükselmiştir.

Tablo 3. Doktora Tezlerinin Yıllara Göre Dağılımı

Yıllar	Adet	%
1987-1991	1	1%
1992-1996	4	5%
1997-2001	2	3%
2002-2006	7	9%
2007-2012	15	20%
2013-2017	16	21%
2018-2022	31	41%
Toplam	76	100%

Yüksek lisans tezlerinin yıllara göre dağılımı Tablo 4’te yer almaktadır. Yüksek lisans tezlerinin de son 5 yıllık periyotta artış gösterdiği görülmektedir. Yüksek lisans tezlerinde de çalışmaların %27’si son 5 yılda yapılmış olup son 15 yılda stratejik yönetim konusuna ilginin arttığı görülmektedir.

Tablo 4. Yüksek Lisans Tezlerinin Yıllara Göre Dağılımı

Yıllar	Adet	%
1987-1991	2	1%
1992-1996	14	6%
1997-2001	25	11%
2002-2006	27	11%

2007-2012	55	23%
2013-2017	50	21%
2018-2022	64	27%
Toplam	237	100%

Tablo 5’te doktora tezlerinin alanlara göre dağılımı yer almaktadır. Tezlerin %50’si işletme alanındadır. İşletme alanından sonra stratejik yönetimle ilgili çalışmaların alanlarında kamu yönetimi ve ardından da turizmin geldiği görülmektedir. 1 adet olan çalışmalar “Diğer” olarak belirtilmiştir. Diğer alanlar; halkla ilişkiler, denizcilik, bilgi ve belge yönetimi, uluslararası ilişkiler, savunma ve savunma teknolojileri, bilgisayar mühendisliği bilimleri, şehircilik ve bölge planlama, ekonomi, ormancılık ve orman mühendisliği, mühendislik bilimleri ve mimarlık olarak belirlenmiştir.

Tablo 5. Doktora Tezlerinin Alanlara Göre Dağılımı

Alan	Adet	%
İşletme	38	50%
Kamu Yönetimi	10	13%
Turizm	4	5%
Sağlık Kurumları Yönetimi	3	4%
Eğitim ve Öğretim	3	4%
Bankacılık	3	4%
Spor	2	3%
Endüstri ve Endüstri Mühendisliği	2	3%
Diğer	11	14%
Toplam	76	100%

Tablo 6’da yüksek lisans tezlerinin alanlara göre dağılımı yer almaktadır. Tezlerin %55’i işletme alanındadır. İşletme alanını kamu yönetimi, endüstri ve endüstri mühendisliği takip etmektedir. 1 adet olan çalışmalar “Diğer” olarak belirtilmiştir. Diğer alanlar; şehircilik ve bölge planlama, ulaşım, mütercim tercümanlık, ağaç işleri, denizcilik, tekstil ve tekstil mühendisliği, bilim ve teknoloji, mimarlık, çalışma ekonomisi ve endüstri ilişkileri, halkla ilişkiler ve sigortacılık olarak belirlenmiştir.

Tablo 6. Yüksek Lisans Tezlerinin Alanlara Göre Dağılımı

Alan	Adet	%
İşletme	131	55%
Kamu Yönetimi	35	15%
Endüstri ve Endüstri Mühendisliği	11	5%
Sağlık Kurumları Yönetimi	9	4%
Eğitim ve Öğretim	8	3%
Turizm	7	3%
İnşaat Mühendisliği	4	2%
Bankacılık	4	2%
Sivil Havacılık	4	2%
Mühendislik Bilimleri	4	2%
Sağlık Yönetimi	2	1%
Bilgi ve Belge Yönetimi	2	1%
Ormancılık ve Orman Mühendisliği	2	1%
Maliye	2	1%
Diğer	12	5%
Toplam	237	100%

Şekil 1’de lisansüstü tez başlıklarındaki kavramların en çok yapılan çalışma alanlarından olan “işletme” alanı için kelime bulutu ile gösterimine yer verilmektedir. İşletme alanında yapılan tezlerde tez başlıklarında en çok yer verilen kavramların “küçük ve orta büyüklükteki işletmeler”, “performans”, “insan kaynakları”, “yönetici”, “kamu” olduğu görülmektedir.

Şekil 1. Tezlerin “İşletme” Alanı için Kelime Bulutu

Şekil 2’de lisansüstü tez başlıklarındaki kavramların kelime bulutu ile gösterimine yer verilmektedir. Tez başlıklarında en çok yer verilen kavramların “kamu”, “stratejik planlama”, “küçük ve orta büyüklükteki işletmeler”, “dengelemiş performans yaklaşımı”, “performans”, “sağlık”, “yönetici”, “bankacılık”, “insan kaynakları”, “ulaşım” olduğu görülmektedir.

Şekil 2. Tezlerin Kelime Bulutu

Şekil 3’te lisansüstü tez başlıklarındaki kavramların 2018-2022 yılları arasında son 5 yıllık durumlarının kelime bulutu ile gösterimine yer verilmektedir. Son 5 yılda tez başlıklarında en çok yer verilen kavramların “kamu”, “performans”, “yönetici”, “dengelemiş performans yaklaşımı”, “karar verme” “küçük ve orta büyüklükteki işletmeler” “misyon”, “rekabet stratejileri”, “stratejik planlama”, “yönetim muhasebesi” olduğu görülmektedir.

Şekil 3. Tezlerin Kelime Bulutu (2018-2022 Yılları)

Sonuç

Stratejik yönetimle örgütün amaçları ve hedeflerine ulaşması için planlama, politika belirlenmesi, proje ve bütçelerin oluşturulması sağlanmaktadır. Stratejik yönetim örgütün müzakere ve iletişim yönünü desteklemektedir. Bugün ve gelecekte örgütlerin ayakta kalabilmeleri etkili stratejik yönetim güçlerine bağlıdır. Stratejik yönetimin gerektirdiği iç ve dış çevre analiziyle bilinirlik artırılmakta ve buna bağlı olarak koşullar yönetilebilmektedir. Diğer yandan örgütlerin güçlü ve zayıf yönlerinin tespiti, fırsatların belirlenmesi çalışanlara yön verilmesini kolaylaştırmaktadır. Stratejik yönetimle örgütün yenilikçi yönü desteklenmektedir. Kaynakların temini, etkin şekilde kullanımı da stratejik yönetimin sağladığı yararlarıdır. Gerek kâr amaçlı kuruluşların gerekse kâr amacı gütmeyen kuruluşların sundukları ürün ve hizmetlerle tüm paydaşları ile uyum içinde olmasına ve yüksek verimlilik çıktısına olanak sağlayan stratejik yönetimin anlaşılması önemlidir. Bu açıdan bakıldığında stratejik yönetim çalışmaları kamu ve özel sektörde yarar sağlamaktadır. Çalışmalara örgütlerin üst düzey yöneticilerinin katılımı kadar alınan kararların uygulanabilirliği açısından tüm çalışanların değerleriyle özdeşleştirmelerinin de önemi fazladır. Stratejik yönetim aynı zamanda alınan kararlarda tutarlılığı da sağlamakta ortaya çıkan beklenmedik durumlarda alınacak kararlar açısından zaman tasarrufu sağlamaktadır. BU yönüyle yöneticiler ve çalışanlar açısından kolaylık sağlamaktadır. Türkiye’de de ekonomik, politik, sosyo kültürel ve teknolojik gelişimin etkisiyle özel ve kamu kuruluşlarında bugün ve gelecekte rekabet şartları altında ayakta kalabilmek ve verimlilik ve kâr hedeflerine ulaşabilmek için stratejik yönetim çalışmaları önemini her geçen gün artırmaktadır. İyi bir planın geçmişin izlerinden dersler taşıdığı ve gelecek için bir rehber görevi gördüğünü ifade etmek mümkündür.

Bu çalışmada stratejik yönetim çalışmalarının anlaşılabilirliğine katkı sağlamak hedeflenmektedir. Türkiye’de 1987-2022 yılları arasında yapılmış YÖK Ulusal Tez Merkezi’nde yer alan “stratejik yönetim” ile ilgili lisansüstü tezler incelenmiştir. Stratejik yönetimle ilgili yapılan çalışmaların türleri, yılları, çalışmaların dahil oldukları alanlar, stratejik yönetim ile birlikte incelenen kavramlar ve yoğunluklarının belirlenmesi amaçlanmaktadır. Tarama için “stratejik yönetim” kavramı seçilmiş olup tez başlıklarında kavramı kapsayan çalışmalar dahil edilmiştir. İlgili sitede stratejik yönetim için 313 adet teze ulaşılmıştır. Lisansüstü tezlerin %76’sı yüksek lisans tezi olarak yazılmıştır. Lisansüstü tezlerin %24’ü doktora tezidir.

Tezlerin 5 yıllık periyodlarla dağılımlarına bakıldığında son 15 yılda stratejik yönetim konusuyla ilgili çalışmaların arttığı görülmektedir. Yapılan çalışmaların %30’u son 5 yılda yazılmıştır. Stratejik yönetim konusunun tercih edilmesi son 15 yılda artmıştır. Doktora tezlerinde son 5 yılda yapılan çalışmaların bir önceki 5 yıla göre neredeyse iki katı olduğu görülmektedir. Yüksek lisans tezlerinin de %27’si son 5 yılda yazılmıştır. Değişen ve gelişen rekabet şartlarında teknolojik gelişmelerin de etkisiyle örgütlerin beklentileri karşılanması gerekmektedir. Rekabetin yoğun olarak yaşandığı sektörlerde ürün ve hizmet kalitesinin müşteri beklentilerine cevap vermesi aynı zamanda örgütlerin verimlilik ve kâr beklentilerinin karşılanması gerekmektedir. Kâr amacı olmayan örgütler için de paydaşların kendilerinden beklenen ürün ve hizmet sunumunu sağlamaları gerekmektedir. Çalışanların da diğer tüm paydaşların olduğu gibi örgütlerden beklentileri bulunmaktadır. Ekonomik ve sosyal beklentilerin yanı sıra kariyer ve gelişim hedefleri karşılandığı ölçüde örgüte olan bağlılıkları devam etmektedir. Örgütlerin yetenekli çalışanlar tarafından tercih edilmesi onların güçlü şekilde bugün ve yarın ayakta kalabilmelerine olanak sağlamaktadır. Gerek aday çalışanlar gerekse çalışanlar tarafından tercih edilen örgütler en güçlü sermayeleri olan insan kaynağı ile etkili ve verimli şekilde faaliyetlerini sürdürebileceklerdir. Günümüz şartlarında geline bu noktada örgütlerin stratejik yönetimin önemini kavramaları ve stratejik yönetim çalışmalarını itina ile sürdürmeleri yararlı olacaktır. Yüksek lisans ve doktora tezlerinde stratejik yönetim konulu çalışmaların son yıllarda artması bu yöndeki ilgi ve önemi açıklamaktadır.

Lisansüstü tezlerin hangi alanlarda yazıldıklarının belirlenmesi için yapılan sınıflandırmaya göre doktora tezlerinin %50’ sinin işletme %13’ünün kamu yönetimi olduğu görülmektedir. Yüksek lisans tezlerinde de bu dağılım benzer şekilde gerçekleştiği belirlenmiştir. Doktora tezlerinde bu ağırlıklı alanların ardından turizm, sağlık kurumları yönetimi, eğitim ve öğretim, bankacılık gelirken yüksek lisans tezlerinde endüstri ve endüstri mühendisliği, sağlık kurumları yönetimi takip etmektedir. Stratejik yönetim konulu çalışmalar daha çok sosyal bilimler alanında ele alınmaktadır. Mühendislik, matematik gibi sayısal alanlarda da çalışmaların yapılması stratejik yönetimin anlaşılabilirliğini destekleyecektir.

Tez başlıklarına bakıldığında genel olarak en çok yer verilen kavramların “kamu”, “stratejik planlama”, “küçük ve orta büyüklükteki işletmeler”, “dengelenmiş performans yaklaşımı”, “performans”, “sağlık”, “yönetici”, “bankacılık”, “insan kaynakları”, “ulaşım” olduğu görülmektedir. Stratejik yönetimin daha çok kamuda yer alan örgütlerle ele alındığı görülmektedir. Son 5 yılda bu kavramların “kamu”, “performans”, “yönetici”, “dengelenmiş performans yaklaşımı”, “karar verme” “küçük ve orta büyüklükteki işletmeler” “misyon”, “rekabet stratejileri”, “stratejik planlama”, “yönetim muhasebesi” olarak yer bulduğu görülmektedir. Karar verme, misyon, rekabet stratejileri, stratejik planlama konularına son 5 yılda ilginin arttığı görülmektedir. Tez başlıklarında stratejik yönetim çalışmalarının inceleme sahasının daha çok kamu sektöründeki kuruluşlara yönelik olduğu görülmektedir. Bununla birlikte stratejik yönetim konulu çalışmaların en fazla işletme alanında çalışıldığı bu alandaki tezlerin başlıklarında ise daha çok yönelinen konuların “küçük ve orta büyüklükteki işletmeler”, “performans” ve “insan kaynakları” olduğu görülmektedir.

Stratejik yönetimin performans konusundaki etkilerinin çokça çalışıldığı görülmektedir. Stratejik yönetim çalışmaları performans ile daha ilişkilendirilmektedir. Stratejik yönetim çalışmalarında sıklıkla yer verilen yönetici konusu da dikkat çekicidir. Stratejik yönetimin daha yöneticiler tarafından hazırlandığı belirtilmekle birlikte stratejik yönetimde çalışanların da süreç ve sonuç çalışmalarına dahil edilip birlikte ele alınması çalışanlar kapsamında yararlı olacaktır. Küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin yanı sıra büyük ticari kuruluşlarda da stratejik yönetim konulu çalışmaların yapılması köklü şirketlerin politikalarının anlaşılabilirliğini artıracaktır. Stratejik yönetimin insan kaynakları ve karar verme ile birlikte ele alındığı özel ve kamu sektörü için yapılacak çalışmaların artırılması yararlı olacaktır. Darıcı’nın 2021 yılında kamu yönetimi alanında stratejik yönetim temalı tezleri inceleyen çalışmada en çok kullanılan anahtar kelimelerin stratejik planlama, strateji, kamu yönetimi ve stratejik plan olarak tespit edildiği ifade edilmektedir genel olarak lisansüstü tezleri inceleyen bu çalışmada da kavramların örtüştüğü görülmektedir. Görkemli ve Küçükbüyük’in 2021 yılındaki stratejik yönetim üzerine yazılmış lisansüstü tezleri içerik analizi ile inceleyen bir çalışmalarında ele

alınan konuların daha çok stratejik yönetim uygulamaları ve stratejik yönetimin işletme performansına etkisi olduğu belirtilmektedir. Bu çalışmada da performansın stratejik yönetim çalışmalarında sıklıkla ele alındığı görülmektedir.

Dijital dönüşümün yaşandığı günümüzde stratejik yönetimin süreç ve değerlendirme faaliyetlerinde teknolojik uygulamaların rolünü de değerlendiren çalışmaların yapılması yararlı olacaktır. Kurumların üstlendiği kurumsal sosyal sorumluluk projelerinin de çalışanlar, müşteriler ve tüm paydaşlar açısından stratejik yönetim çalışmaları kapsamında incelenmesi araştırmacılara önerilebilir. Stratejik yönetimin birlikte ele alındığı alanların genişletilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Stratejik yönetim çalışmalarının diğer değişkenlerle ilişkilerinin anlaşılması için farklı konulardaki araştırmaların artırılması yararlı olacaktır.

Bundan sonraki araştırmacılar ulusal dizinlerdeki yer alan çalışmaları da ortaya koyarak stratejik yönetimin Türkiye'deki ele alınışının anlaşılmasına katkı sağlayacaklardır. Bu çalışmada zaman kısıtı nedeniyle örneklem grupları ve araştırma yöntemleri ele alınamamış olup gelecek dönemlerde yapılacak çalışmalarda incelenen örneklem grubu ve araştırma yöntemlerinin de belirtilmesi stratejik yönetimin incelenmesi gereken alanlarının anlaşılabilirliğine katkı sunacaktır. Stratejik yönetimle ilgili lisansüstü tezleri incelemeye alarak oluşturulan bu bibliyometrik çalışmanın yıllara göre yoğunluğunun anlaşılması ve birlikte incelendiği diğer kavramların belirlenmesine katkı sağlayarak bu alanda çalışmalarını geliştirmek isteyen kurumlar, çalışanlar ve tüm araştırmacıları destekleyeceği düşünülmektedir.

Ek Bilgiler/Yazar Beyanları

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı	Etik kurul izni gerektirmeyen bir çalışmadır.
Çıkar Çatışması	Yazar(lar) açısından ya da üçüncü taraflar açısından çalışmadan kaynaklı çıkar çatışması bulunmamaktadır.
Teşekkür veya Destek Beyanı	Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.
Yazar Katkıları	Yazar, çalışmanın tümüne tek başına katkı sağlamıştır.

Kaynakça

- Akat, Ö. (2004). *İşletme politikası ve stratejik pazarlama* (3. Baskı). Ekin Kitabevi.
- Al, U., & Coştur, R. (2007). Türk Psikoloji Dergisi'nin bibliyometrik profili. *Türk Kütüphaneciliği*, 21(2), 142-163.
- Ansoff, H. (2007). *Strategic management* (1st ed.). Springer.
- Ansoff, H. I., Kiple, D., Lewis, A. O., Helm-Stevens, R., & Ansoff, R. (2018). *Implanting strategic management* (3rd ed.). Springer.
- Bolland, E. J. (2017). *Comprehensive strategic management: A guide for students, insight for managers* (1st ed.). Emerald Group Publishing.
- Chak, A. (1998). *Strategic management for small and medium-sized enterprises (SMES)* [Doctoral dissertation]. St.Clements University.
- Craig, J. C., & Grant, R. M. (1996). *Strategic management. The Fast-Track MBA Series*. Penerbit Elex Media Computindo.
- Cora, İ., & Aydın, S. (2023). İşletme alanında hazırlanan stratejik yönetim konulu lisansüstü tezlerin bibliyometrik profili. *Journal of Economics and Administrative Sciences*, 9(1), 36-60. <https://doi.org/10.46849/guiibd.1291242>
- Çubukçu, M. (2019). Stratejik yönetim araştırmalarındaki ilerlemeler ve güncel tartışma konuları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(27), 35-57. <https://doi.org/10.20875/makusobed.450569>
- Darıcı, M. (2021). Kamu yönetimi alanında stratejik yönetim temalı tezlerin bibliyometrik analizi: Ulusal tez merkezi örneği. *Journal of Strategic Management Research*, 4(1), 21-39.
- David, F. R. (2011). *Strategic management: concepts and cases* (13th ed.). Pearson/Prentice Hall.
- Dinçer, Ö. (2004). *Stratejik yönetim ve işletme politikası* (7. Baskı). Beta Yayınları.
- Eren, E. (2000). *İşletmelerde stratejik planlama* (5. Baskı). Beta Yayınları.
- Erkut, H. (1997). Stratejik yönetim felsefesi. S. Pektut (Ed.), *Stratejik yönetim ve senaryo tekniği* içinde (ss. 12-29). İrfan Yayıncılık.
- Ghemawat, P. (2002). Competition and business strategy in historical perspective. *Business History Review*, 76(1), 37-74.
- Görkemli, H., & Küçükbiyık, F.N. (2021). Stratejik yönetim üzerine yazılmış lisansüstü tezlerle yönelik bir içerik analizi. *Dokuz Eylül University The Journal of Graduate School of Social Sciences*, 23(4), 1737-1761.
- Gümüşsuyu, Ç. (2008). *Stratejik bir yaklaşım olarak müşteri ilişkileri yönetimi* (1. Baskı). Savaş Yayınevi.

- Hunger, D., & Wheelen, T. (2018). *Strategic Management* (2nd ed.). Pearson.
- Kandemir, A., & Uğurluoğlu, Ö. (2017). Sağlık kurumları yönetimi literatüründe stratejik yönetim üzerine yürütülen çalışmaların içerik analizi ile incelenmesi. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, 20(1), 49-68.
- Küçük Kurt, A. C., & Kayar, G. (2023). Sağlık kurumları yönetimi alanında yayınlanan stratejik yönetim temalı lisansüstü tez çalışmalarının bibliyometrik analizi. *Kalite ve Strateji Yönetimi Dergisi*, 3(1), 25-45.
- Lynch, R. (2018). *Strategic management* (8th ed.). Pearson.
- Mintzberg, H., Quinn, J.B., & Ghoshal, S. (1995). *The strategy process* (2nd ed.). Prentice Hall.
- Munir, S. (2008). *Strategy and tactics, the art of war science* (1st ed.). General Press.
- Parnell, J. A. (2013). *Strategic management* (2nd ed.). Sage.
- Pearce, J., & Robinson, R. (2018). *Strategic management: Formulation, implementation, and control* (13th ed.). Irwin/McGraw-Hill.
- Rao, V. S. P., Rao, V. S. P., Krishna, V. H., & Krishna, H. V. (2004). *Strategic management* (1st ed.). Excel Books.
- Ritson, N. (2008). *Strategic management* (2nd ed.). BookBoon.
- Robinson, R. (2010). *Strategic Management* (1st ed.). McGraw-Hill.
- Sadler, P. (2003). *Strategic management* (2nd ed.). Kogan Page.
- Thompson, Jr, A. A., & Strickland III, A. J. (1996). *Strategic management: concepts and cases* (15th ed.). Irwin.
- Toplu-Yaşlıoğlu, D., İnan, A. & Sözüer, A. (2018). Stratejik yönetim araştırmalarında Türkiye kapsamı: 2000-2015 döneminde yayınlanan makalelerin bibliyometrik incelemesi. *Istanbul Management Journal, Advance Online Publication*, 29(84), 79-92. <https://doi.org/10.26650/imj.2018.29.84.0005>
- Ülgen, H. & Mirze, K. (2004). *İşletmelerde stratejik yönetim* (7. Baskı). Literatür Yayınları.
- Ülgen, H. & Mirze, K. (2020). *İşletmelerde stratejik yönetim* (10. Baskı). Beta Yayınları.
- Zupic, I. & Cater, T. (2015) Bibliometric methods in management and organization. *Organizational Research Methods*, 18(3), 429-472. <https://doi.org/10.1177/1094428114562629>